

volitvah zmagovala je fraza in mladočehi opravljali so, kakor že sedaj vsakdo lahko prijema z roko, posel čeških narodnih nasprotnikov. Komur so znane merodajne osebe, ta vedel je to naprej, sedaj pa to potrjujejo že brez ovinkov nasprotni časniki.

C. kr. namestnik grof Thun prišel je na to svoje mesto zavolj mladočeških zmag, in ako mu mladočehi napovedavajo vojsko na žive in mrtve, gotovo slutijo dobro, da pod tem namestnikom ne bodo ne njim in ne nemškim Prusjakom cvetele rožice. Negotovost staročeškega stališča ima naravno v posledici, da se ti morajo izogibati borbe, pri kateri bi se lahko pokazala slabota večine šolskega vprašanja. To pa je princu Lichtensteinu dalo povod, odložiti načelnštvo centralnega kluba. Ne mislimo sicer, da bi to imelo dalje posledice v desnici, toda negotovost položaja se ni nikakor zmanjšala.

Družba sv. Cirila in Metoda je domoljubom vedno isto milo dete, ki ga nočejo pozabiti. Advokat v Pragi, dr. Rudolf Schmaus, jej je namreč daroval te dni 20 gl.; mlada njena podružina „Kamenik in okolica“ jej je doposlala 80 gl.; v Prvačini so zložili za-njo domorodci ob novi maši gosp. Ignacija Lebana 16 gl.; in duhovnik z Ljubnega, g. Josip Meglič, jej je žrtvoval 10 gl. V prav odličnih krajih se pa uprav ta čas ustanavljajo novenje ne podružine. — Tako srčno ljubezen do sebe pa hoče družba tudi povračati; zato pridno natiskuje sedaj IV. svoj zvezek „Junake“, s kojim bode — na svojem neomajano patrijotičnem stalu — v lepem svitu odičila vrle može in žene, ki so v raznih človeških poklicih bili zaščita mili ožji in širji domovini. Te dneve je razposlalo vodstvo vsem slavnim načelnštvom 85 podružnic „Vestnik III.“, da ga blagovole razdeliti mej častite družbenike, ki se iz njega lahko pouče o vspešnem delovanji društvenem.

— Mestna hranilnica ljubljanska, ki se bode otvorila in ob enem začela poslovati 1. oktobra, ima svoječasne prostore v pritličji ljubljanskega magistratnega poslopja.

— Avstrijske gimnazije. Po poročilih naučnemu ministerstvu se je letos število gimnazijskih učencev skrčilo, število učencev na obrtnih, industrijskih in trgovskih šolah pa zvišalo. V zadnjem šolskem letu je prve gimnazijske razrede manj obiskovalo 1021 učencev, ostale razrede pa 1298 manj učencev od prejšnjega leta. V enaki meri pa je poskočilo število učencev na obrtnih šolah.

— Nova knjiga. Narodne pesni koroških Slovencev. Zbral in na svetlo dal J. Scheinigg, c. kr. gimn. prof. v Celovci. Ljubljana. Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1889. Knjiga je po vnanjem v resnici lična ter ima na 463 straneh 1041 narodnih pesnij starega značaja, poskočnic in razne vsebine. Iz vira narodnega pesništva spoznava se značaj narodov je li bojevit ali miren, vesel ali žalosten, nepokvarjen ali zdivjan. Vse življe narodovo zrcali se v njegovih

narodnih pesnih, njegova sreča ali nesreča. Slovenci še nimamo zbranih in izdanih svojih narodnih pesnij. Zbirka koroških pesnij, kakor piše pisatelj, naj bode donesek bodočemu izdavanju. Obširnejše oceno o tej knjigi prepuščamo strokovnjakom.

— Poljedelske in gozdarske razstave na Dunaji 1. 1890. vdeleži se tudi dežela kranjska po deželnem odboru in sicer poglavitno z vodopisno karto in pa z načrti onih del, ki merijo na zboljšanje zemljišč, ki so ali močvirna ali pa v vedni nevarnosti poškodovanja po povodnjih. Kot glavni predmet razstave bode toraj načrt o osuševanju ljubljanskega močvirja, pa tudi vredjenje Save, osuševalna dela Planinsko-Cirkuiška, v Račini itd. pridejo v to razstavo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesarica biva sedaj z nadvojvodico Valerijo v Meranu, cesar pa pride za nekaj časa zopet na Dunaj.

Po dokončanih vojaških vajah proglašajo uradni list lastnoročna zahvalna pisma vodjem poveljnikom, častnikom in prostakom posameznih vojnih oddelkov na Češkem, v Galiciji in na Ogrskem, dvoje teh pisem pisalnih je do nadvojvoda Albrehta, prvo glede konjice, drugo glede pešcev, eno do kneza Windisch-Grätza, eno do fcm. baron Cattay-a. Dalje razglasa uradni list umirovljenja dr. vit. Podlevski-ja finančnega prokuratorja v Lvovu in pa ministerskega svetovalca v finančnem ministerstvu dr. Huberja, poročevalca za direktne davke.

Za politične kroge pa je najbolj pomenljiva novica minulega tedna, odstop kneza Alojzija Lichtenstein-a od vodstva kluba nemških konservativcev. Svoj odstop naznanil je knez Lichtenstein svojemu namestniku v vodstvu kluba grofu Brandis-u s sledečim pisanjem:

„Zmaga skrajnih elementov pri deželno-zborskih volitvah na Češkem, kazala bode posredno svoje posledice tudi v državnim zboru. V tem popolnoma spremenjenim, skoraj gotovo dalj časa trajajočem parlamentarnem položaju, nisem zarad svoje politične preteklosti več sposoben za vodjo centrum kluba, odložim toraj to mesto kot načelnik ter Vas prosim ta moj nepreklicljiv korak naznaniti členu klubovem“.

To pismo gotovo ni veselo znamenje za desnico, vendar pa bi bilo napačno ta korak Lichtensteinov soditi drugače kakor s stališča mogočnosti sklepanja novega šolskega zakona. Naučni minister Gautsch je že gosposki zbornici predložil tak načrt zakona, da ne vstreza nikomur in z ozirom na to obrnjen je knezov korak zoper vlado, kateri nasproti sedaj dobijo besedo, skrajni pristaši tega kluba: Zallinger in morebiti temu pristopi tudi Lienbacher.

Na drugi strani pa ni dvomiti, da bode tudi pri staročehih sedaj, ko so v nevarnosti 1. 1891. zgubiti

marsikateri mandat na mladočehe, pripravljenost, manje, ako se kaže nevarnost, da celo državno-zborska večina spodleti:

Nasprotni listi že tudi vriskajo od veselja rekoč: to je začetek razpada dosedanje državno-zborske večine.

Vladi sami v tem vprašanji pripada gotovo odločilni del posla. Ako na Češkem strogeje poseže vmes zoper mladočehe in pa zoper prusonemce, postane položaj v kratkem ves drugači. Prosto rovanje skrajnih elementov ene in druge stranke bode ponehalo, na Češki bode potem mogoče segati tudi proti oni skrajno-nemški stranki, katera dosedaj še ni snela z obraza svoje krinke, katera je pa dejansko vendarle sledila po potih prusnjaših elementov, toraj delala in dela zoper obstanek ali vsaj zoper moč Avstrije s tem, da noče in noče pustiti, da bi se zacelila pereča rana narodnega razpora. Gotovo pa je, da v Avstriji prestanejo vse narodne borbe, kader so poravnane na Češkem. Videti je, da vlada zdavnej spoznava to nevarno rano in da ima njen zadnji korak, imenovanje grofa Thun-a za c. kr. namestnika glasovati za zakon ta namen; tudi se sme iz izjav grofa Thun-a soditi, da on tako umeva svojo nalogo. Čakajmo toraj ali se mu tudi posreči.

Konečno omeniti nam je še nekaj osebnih novic, o katerih je bilo slišati zadnje dni: Ministerski predsednik grof Taaffe omožil je namreč zaporedoma dve hčeri, prva praznovala je svojo poroko minulo soboto, druga pa včeraj. Pri svečanosti bili so navzoči ministri in drugi višji dostojanstveniki.

Zelo nevarno obolil je ministerski svetovalec Steinbach, ki je bil vladni zastopnik pri vsem novem socijalno-političnem postavodajstvu in ki velja za najspretnjšega pravnika, kar jih je ministerstvu na razpolaganje.

Povodom smrti deželnega glavarja tirolskega barona Rapp-a, naročil je cesar namestniku Vilman-u, da rodbini umrlega izreče pomilovanje.

Tudi grof Taaffe, ki je bil dalje namestnik v Tirolah naznanil je brzojavno svoje milovanje rodbini umrlega.

Primorska. — C. kr. namestništvo v Trstu razpustilo je na podlagi § 24. zakona z dne 15. novembra 1867 lahonsko telovadno društvo „Associazione di Ginastica“ v Gorici. Toraj vendar veje na Primorskem nova avstrijska sapa. — Prihodnji mesec vrše se v Trstu volitve za mestni oziroma deželni zbor, ki je po svoji sedanji sestavi lahonski. Radovedni smo, kaj doseže pri tej svoji prvi glavni poskušnji Depretisov začasni naslednik dvorni svetovalec Rinaldini.

Osebe in razmere tržaške so mu gotovo znane, pokazal bode toraj, kaj zamore oziroma ali hoče.

Ogerska. — Tudi vojaške vaje na Ogerskem z všteto deželno brambo so prejele cesarjevo pohvalo in to gotovo po vsem zasluženji. Vendar pa je neke vrste

prebivalstvo zopet uvedlo prepir zaradi zastav. Honvedi namreč ne rabijo cesarske črno rumene zastave temveč ogersko, samo za mejne znamenja rabili so dosedaj cesarsko zastavo. To pa je madjarone čiste krvi hudo bodlo v oči, častniki branili so svojo dosedanje navado in tako je tudi brambovski polkovnik med vajami pred svojem stanovanjem razobesil črno-rumeno zastavo. Po noči pa je bila zastava odnešena stran, v jutro dobe jo — v blato poteptano na glavnem trgu — in sedaj vrši se, kakor poročajo listi zelo tiho preiskava.

Nemška. — Danes pripeljal se je knez Bismark v Berlin, kakor se sploh sodi zato, da je tam pripravljen za sprejem ruskega cara in se v ta namen razgovarja z grofom Münsterom nemškim poslanikom v Parizu. Časniki po teh pripravah tudi ne dvomijo, da je v kratkem pričakovati obiskovanja carovega, sodijo pa tudi, da si bode Bismark prizadeval cara pregovoriti in prepričati o miroljubji trozveznih držav. V Monakovem zboruje ravnokar shod katolikov, ki se posvetava in sklepa o onih vprašanjih, glede katerih je spomladi sklepal shod katolikov na Dunaji. Liberalni časniki trdijo, da sta se vodje katoliškega središča Harlemer-Ast in pa Windhorst razdvojila.

— **Francoska** imela je svojo odločilno volilno bitko. Nadrobnosti o izidu volitev še niso znane zato, ker vsak časnik poroča s svojega strankarskega stališča pristransko. To je gotovo, da je v Parizu Boulanger prejel izdatno večino glasov.

Začetkom se je trdilo, da je izvoljen z 7816 glasovi zoper 5951 nasprotnih mu glasov.

— **Laška.** Videti je, da na Laškem napadi na odlične osebe ostanejo na dnevnem redu.

Predvčerajšnjim je namreč v Rendi neki cerkovnik z revolverjem strelil na nadškofa s Cosenze, ko je šel na voz, k sreči ga je samo lahko ranil v desno stegno. Napadnika so zaprli.

Žitna cena

v Ljubljani 31. avgusta 1889.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 83 kr. — banaške 6 gold. 80 kr. — tursice 5 gold. 30 kr. — soršice 5 gold. 80 kr. — rži 4 gold. 50 kr. — ječmena 4 gold. 33 kr. — ovsa 3 gold. — kr. — ajde 4 gold. 33 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 41 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.